

[Aksel Larsen.]

fleksibel, men jeg tror nu nok, det ligger sådan, at man i Sverige i overvejende grad har den anskuelse — som også er den svenske regerings — at det vil ikke være gavnligt for noget nordisk land og ikke til gavn for Norden som helhed, om enkelte nordiske lande isoleret går ind i noget, der ligner fællesmarkedet, medens andre bliver udenfor, men at situationen vil være en helt anden, hvis de nordiske lande i forvejen står sammen og træffer beslutning om samlet at gå ind i et sådant markedsområde.

Jeg tror altså, man skal fortsætte bestræbelserne for at få tilvejebragt det virkelige økonomiske nordiske samarbejde, gerne med målsætning: en nordisk økonomisk union. Det vil gavne vore lande under alle omstændigheder, og det vil naturligvis give os en helt anden stilling og styrke, hvis vi skal forhandle om at gå ind i et andet markedsområde end EFTA.

Ja, det er de bemærkninger, jeg anser det for nødvendigt at fremkomme med, og så må jeg i tilslutning til mine indledningsord sige, at det, der har været særdeles oplysende, bortset fra at vi har fået fremlagt situationen fra udenrigsministerens side, sådan som den er, er dette, at venstres og de konservatives ordførere, hr. Per Federspiel og hr. Poul Møller, intet alternativ havde til regeringens politik i markeds-spørgsmålet. Jo, de havde de sædvanlige mere eller mindre bovlamme ønsker om, at man skal stå fast på 1961-direktivet, der vistnok under de nye forhold er blevet en gammeldags sag, som begivenhederne har annulleret; men når venstre og de konservative ikke har andet at køre op med i markeds-spørgsmålet, tror jeg, jeg kan sige, at der vistnok stort set her i tinget er enighed om, at man, hvad disse spørgsmål angår, skal fortsætte sådan, som regeringen har arbejdet i praksis i de senere år, og sådan, som vi ved regeringen arbejder i øjeblikket — og her kan jeg henholde mig til den redegørelse, udenrigsministeren har givet.

Rimstad: Også jeg vil gerne takke udenrigsministeren for hans udførlige og meget kontante redegørelse for den aktuelle europæiske markedssituation.

Da vi sidste gang drøftede det samme emne her i tinget — det var i november

1964, vi har også drøftet det i januar i år, men det var i forbindelse med en anden redegørelse, men altså i november 1964, for omkring 1½ år siden — var det først og fremmest under indtryk af den engelske 15 pct.s særtold, som unægtelig slog et slemt skår i EFTA-landenes indbyrdes tilid og sammenhold.

Fra mit partis side advarede vi dengang mod en alt for stærk fordømmelse af den engelske handling; dels befandt England sig i en øjeblikkelig, meget alvorlig økonomisk krise, dels regnede vi ikke med, at denne særtold ville blive af længere varighed. For Danmark var det — med den dengang af folketinget fastlagte markeds-politik: ingen indtræden i fællesmarkedet uden om England — af betydning, at vi opretholdt det mest gnidningsfri forhold til vor største enkelte handelspartner. Det var på det daværende tidspunkt, som det også er nu, et spørgsmål, om vi burde rette vore anstrengelser mod en isoleret indtræden i fællesmarkedet eller forblive afventende i EFTA sammen med de øvrige frihandelslande.

Vi mente dengang, at en ændring i den danske markeds-politik ikke kunne have interesse for det danske samfund som helhed, dels fordi forholdene inden for fællesmarkedet var meget uafklarede, dels fordi den meget nødvendige nettovaluta, som vor handel med Storbritannien indbragte os, var af en størrelse, som i hvert fald manede til forsigtighed over for de anstrengelser, der fra et bestemt politisk hold blev gjort for at lede os ind i en markeds-politik, der havde et andet og mere risikabelt sigte end den mere sikre vej, som folketingets flertal foretrak.

I dag er spørgsmålet igen, om vor nuværende stilling over for England med den udvikling, der har været i Romtraktat-politikken, giver os tilskyndelse til at ændre signaler i vor gennem lang tid meget stabile markeds-politik. Det er ikke noget let spørgsmål at besvare, for det er jo ikke sådan, at der er sket afgørende og pludselige ting, der med ét slag kan begrunde og berettigede en ændret holdning. Når vi ser på, hvorledes samhandelen med England har udviklet sig, må vi tværtimod være tilbøjelige til at give udtryk for en vis omend beskeden tilfredshed. Vor samhandel med England er voksende i kroner og øre og